

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Rekonštrukcia odevu v mladšom praveku

(Dávid Demko)

Katedra archeológie, ŠVOUČ
prof. PhDr. Peter Romsauer, CSc.

Abstrakt

Práca je zameraná na experimentálnu rekonštrukciu odevu z doby halštatskej na základe vyobrazení na situlovom umení a na základe nálezov textílií z halštatských soľných baní. Výsledná rekonštrukcia odevu pozostáva z vlnenej tuniky a vlneného plášťa. Obuv v tejto práci nebola rekonštruovaná kvôli jej veľkej vzácnosti na vyobrazeniach. Pokrývky hlavy v podobe klobúka petasos a baretu boli okrajovo popísané avšak kvôli ich technickej náročnosti neboli rekonštruované.

Kľúčové slová: situlové umenie, textília, plášť, tunika, rekonštrukcia

OBSAH

ÚVOD	1
1. SITULOVÉ UMENIE.....	1
2. VÝBER VÝJAVOV	1
3. ZVYŠKY TEXTÍLIÍ	4
4. POSTUP PRÁCE	7
4.1. Plášť	9
4.2. Tunika.....	9
5. ZÁVER.....	10
POUŽITÁ LITERATÚRA	12
PRÍLOHY	13

ÚVOD

Cieľom práce bolo na základe výjavov situlového umenia a nálezov zachovaných textílií z doby halštatskej vytvoriť ideálnu rekonštrukciu vrchného odevu z tejto doby a experimentálne zistiť možný spôsob jeho nosenia. Následne mal byť zrekonštruovaný odev náležite fotograficky zdokumentovaný a tieto fotografie mali byť porovnané s originálnymi scénami na situlovom umení.

Odev, ktorý bol predmetom rekonštrukcie vychádzal tvarovo zo situlového umenia. Zachované textílie poslúžili pri výbere správnej tkaniny, vďaka čomu bolo možné vybrať adekvátnu farbu, materiál i vzor tkania.

1. SITULOVÉ UMENIE

Situlové umenie je konvenčná fráza označujúca umelecké a remeselné hnutie, ktoré sa rozšírilo medzi 7. a 3. storočím BC v oblasti severne od Jadranského mora. Umelecké techniky situlového umenia zahŕňali razenie a rytie realistických vyobrazení na bronzových predmetoch, medzi ktorými boli pokrievky, prilby, pošvy na nože, opaskové platničky, zrkadlá a vázy. Približne 150 zdobených predmetov bolo získaných z oblasti medzi pádskou nížinou a podunajskou nížinou, vrátane stredoalpského regiónu, Slovinska a Lombardie. Všetky tieto predmety boli získané z hrobov avšak pohrebný kontext nemusel byť ich primárnym cieľom (*Perego 2013, 253*).

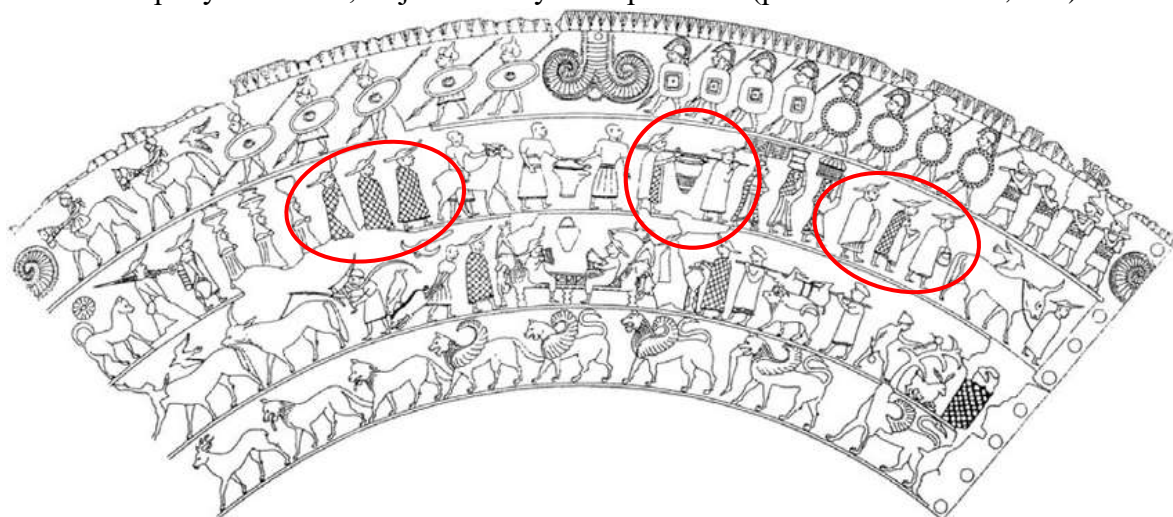
Motívy situlového umenia sú väčšinou naturalistické a zahŕňajú antropomorfné motívy, predmety každodenného života, zvieratá a rastliny. Ľudia sú zapojení do viacerých rozličných aktivít ako napríklad hostiny, procesie, boj, lov, poľnohospodárstvo, textilná produkcia, pôrod alebo pohlavný styk. Zobrazené predmety zahŕňajú zbrane, nádoby na pitie, odev a nábytok. Faunálny repertoár zahŕňa skutočné zvieratá rovnako ako aj nereálne stvorenia ako napríklad okrídlený lev. Každý ikonický prvok (človek, zviera, rastlina alebo predmet) bol s ostatnými usporiadaný buď do dlhých pásov s extrémnou komplexnosťou alebo do samostatných scén s obmedzeným rozsahom – najprv sa objavujúci na situlách a neskôr aj na malých predmetoch. Zatiaľ čo komplexnosť scén bola pravdepodobne ovplyvnená dostupnou plochou, je taktiež možné že niektoré motívy boli umiestňované na vybrané predmety z ideologických dôvodov, ktoré nie je vždy možné identifikovať (*Perego 2013, 254*).

2. VÝBER VÝJAVOV

Nakoľko situlové umenie zahŕňa veľké množstvo predmetov a vyobrazení, rozhodol som sa pre potreby tejto práce pracovať s menšou vzorkou. Vybral som si 5 sitúl a pracoval som so 17, na nich vyobrazenými postavami.

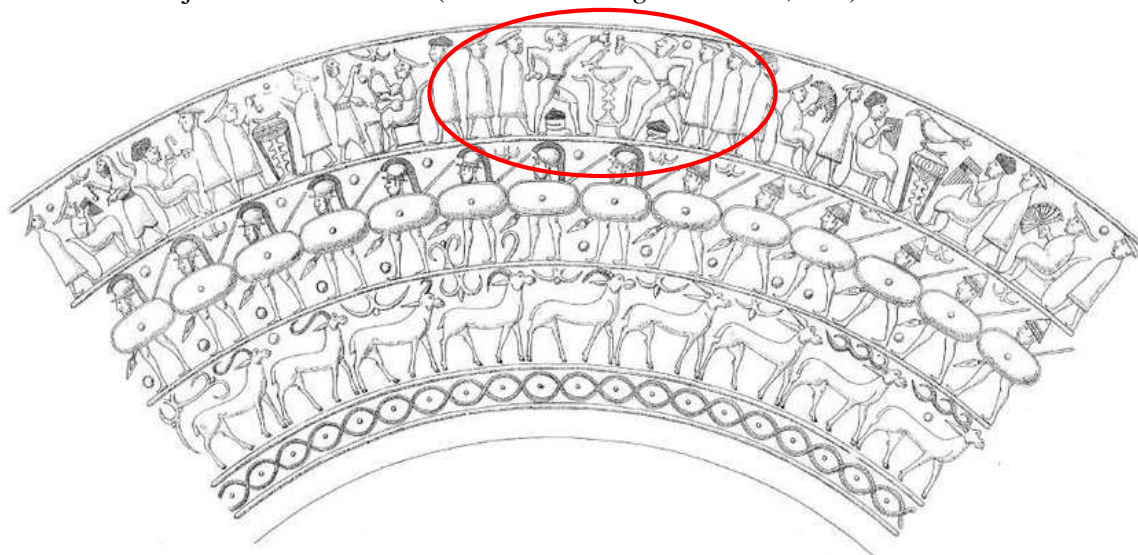
Prvá situla je z Bologne-Certosa, nájdená v hrobe 68. Z postáv na nej vyobrazených som vybral postavy z druhého radu zhora. V tomto rade je vyobrazená procesia nesúca rôzne predmety a zvieratá na slávnosť. Konkrétny výber postáv zahŕňal tri mužské postavy v rade, ktoré nenesú žiadne predmety, odeté sú v plášťoch s kosoštvorcovým vzorom, na hlavách majú petasos a umiestnené sú medzi tromi ženskými postavami nesúcimi nádoby na hlavách

na ľavej strane a mužom vedúcim zvieru na pravej strane. Z tohto radu som ďalej vybral dve postavy nesúce veľkú nádobu zavesenú na palici. Odeté sú taktiež v plášťoch a na hlavách majú petasos. Zaujímavá je tu postava naľavo, ktorá má plášť posunutý tak, že je zreteľne vidno odev oblečený pod ním. Z tohto radu som ďalej vybral tri mužské postavy idúce za sebou a odeté v plášťoch a na hlavách majú všetky taktiež petasos. Tieto postavy sú umiestnené medzi tromi ženskými postavami nesúcimi rôzne predmety na hlavách na ľavej strane a medzi mužom vedúcim jeden kus hovädzieho dobytku na pravej strane. Zaujímavé z tejto trojice postáv sú práve dve postavy na ľavej strane, ktoré majú taktiež plášte posunuté v dôsledku pohybu rúk tak, že je viditeľný odev pod nimi (podľa *Eibner 2018, 123*).

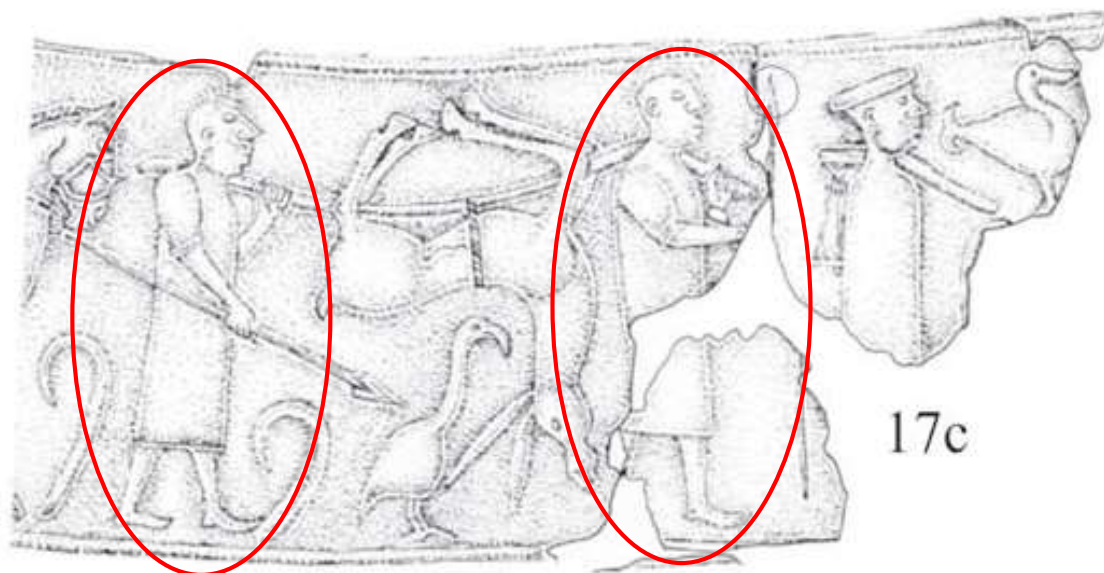
Obr.1 Situla z Bologne-Certosa s vyznačeným výberom postáv (podľa *Sigari 2014, 86, fig.7*).

Druhou je situla z Bologne-Providence. Z tejto situly som si vybral vyobrazenie z prvého radu zhora predstavujúce súťaž dvoch boxérov, dvoch nahých mužov, držiacich v rukách činky a bojujúcich o cenu, ktorou je v tomto prípade kovová nádoba v strede. Tento zápas pozorujú štyri postavy a práve tieto som vybral pre potreby tejto práce. Jedná sa o postavy odeté v plášťoch, bez ozdobenej obruby a bez viditeľného vzoru na textílii. Dve postavy stojace ďalej od boxérov majú na hlavách petasos a dve postavy stojace bližšie k boxérom majú na hlavách baret (*Marchesini/Zaghetto 2019, 331*).

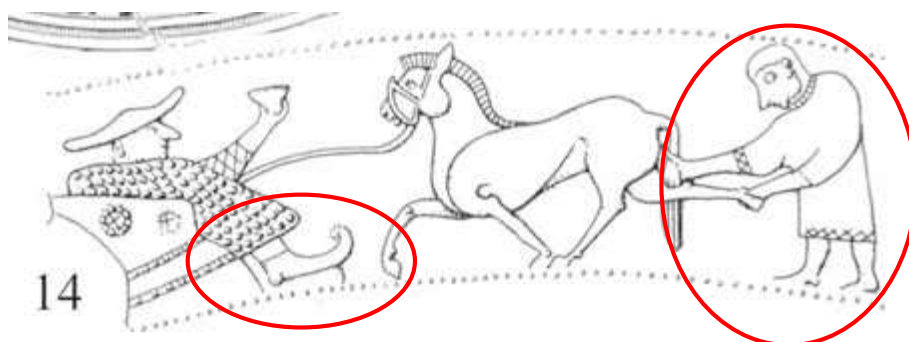
Obr.2 Situla z Bologne-Providence s vyznačenou vybranou scénou (podľa *Marchesini/Zaghetto 2019, 330, fig.1*).

Tretou je situla z Dürrnbergu pri Halleine v Salzburgu, z pohrebiska Kranzbichl a hrobu 346 B. Z tejto situly som si vybral vyobrazenie dvoch postáv nesúcich jeleňa priviazaného o palicu. Obe postavy sú odeté v tunikách a nemajú žiadnu pokrývku hlavy. Obe postavy držia v pravých rukách kopije (Eibner 2018, 124).

Obr.3 Scéna zo situly z Dürrnbergu s vyznačeným výberom postáv (podľa Eibner 2018, 85, taff.6, abb.17c)

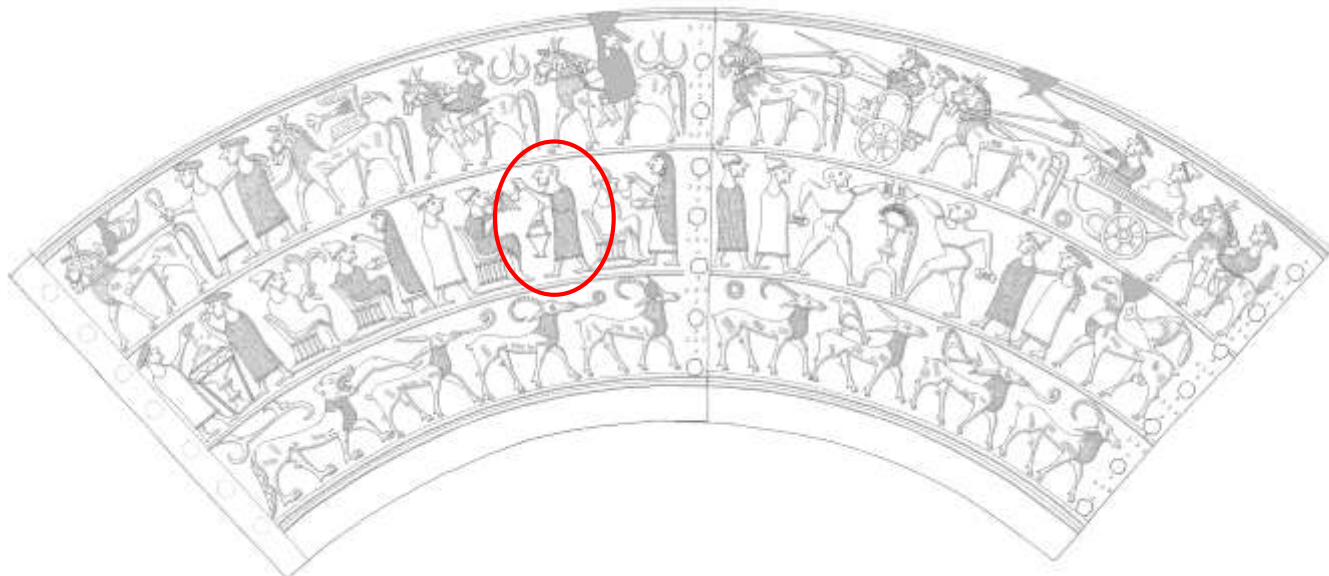
Štvrtou je situla z Este-Benvenuti z hrobu 126. Z tejto nádoby som vybral scénu zobrazujúcu držanie koňa za nohu pri kopnutí. Na scéne je zobrazovaná postava odetá v tunike s ozdobenou spodnou obrubou, ozdobenými okrajmi rukávov a ozdobeným golierom. Zaujímavým prvkom scény je aj sediaca postava naľavo nakoľko sa jedná o jedinú postavu zo skúmaného súboru, ktorá má zreteľne vyobrazenú obuv. Táto postava má na sebe ďalej pravdepodobne plášť a na hlave má petastos (Eibner 2018, 124).

Obr.4 Scéna zo situly z Este-Benvenuti s vyznačenou vybranou postavou a vyznačenou obuvou na jednej z postáv (podľa Eibner 2018, 85, taff.6 abb.14)

Piatou a zároveň poslednou situlou skúmanou pre účely tejto práce je situla z Vače. Táto situla bola objavená v roku 1882 a pochádza z mohylového pohrebiska na polohe Nad Lazom z hrobu 19 umiestneného v malej mohyle. Z tejto situly som si vybral len jednu

postavu. Jedná sa o postavu v druhom rade zhora, ktorá je vyobrazená s nádobou v pravej ruke a naberačkou v ľavej ruke. Činnosť, ktorú táto postava vykonáva smeruje k postave naľavo od nej. Vybraná postava má na sebe odetú tuniku, ktorá má na sebe viditeľný vzor (povrch nie je hladký) a nemá žiadnu pokrývku hlavy (*Eibner 2018, 127*).

Obr.5 Situla z Vače s vyznačenou vybranou postavou (podľa *Frie 2020, 3, fig.1*).

3. ZVYŠKY TEXTÍLIÍ

Praveké textilie z Halštatu môžu byť považované za jedny z najstarších zachovaných textílií na svete. Už 150 rokov archeológovia odkrývajú tieto krehké pozostatky za najneobvyklejších podmienok. V súčasnosti tím z Prírodovedeckého múzea vo Viedni vyhľadáva praveké banské šachty v starých soľných baniach s cieľom nájsť artefakty pevne pokryté kamennou soľou. (*Bichler 2012, 10*)

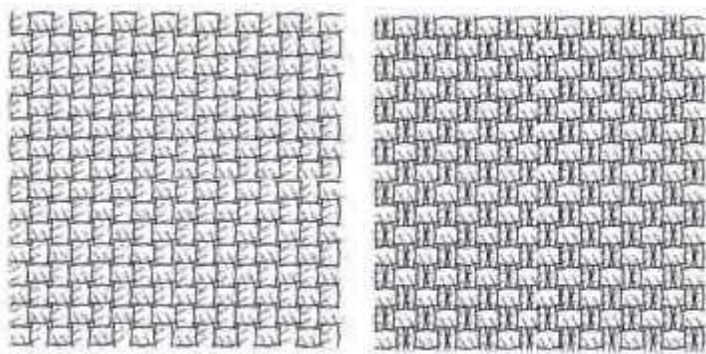
Vďaka impregnácii soľou a podmienkam v baniach, akými sú napríklad konštantná klíma, ochrana pred slnečným žiarením a nízka teplota, boli organické materiály ako drevo, koža, kožušina a textilie schopné prežiť až 3500 rokov. V roku 1849 našiel Johann Georg Ramsauer prvé praveké textilie. V súčasnosti bolo objavených viac ako 560 textilných fragmentov v baniach z doby bronzovej (okolo 1500-1200 BCE) a staršej doby železnej (Halštatská kultúra, okolo 800-400 BCE). Artefakty boli nájdené pokryté v takzvanom „Heidengebirge“, čo je pojem označujúci kamennú soľ obsahujúcu stopy po minulých ľudských aktivitách. Nájdené textilie sa vyznačujú širokou škálou textúr, techník tkania, vzorov, stehov, švov a farieb, čo umožňuje štúdium pravekých textílií a farbiacich techník (*Hofmann-de Keijzer et al. 2013, 125*).

Veľká väčšina pravekých textílií získaných zo soľných baní je vyrobených z vlny. Len dva kusy látky, HallTex 26 a 27, boli vyrobené z ľanu a pochádzajú z doby bronzovej. Ľan sa medzi látkami z doby halštatskej vyskytuje zriedka. HallTex 287 je jediná zmesová látka (Mischgewebe) predstavujúca zmes tkaných vlákien: biela ľanová niť bola zapracovaná do farebnej vlny a boli tak vytvorené vzory. Ľan sa tiež objavuje ako niť pridaná k vlnenej látke,

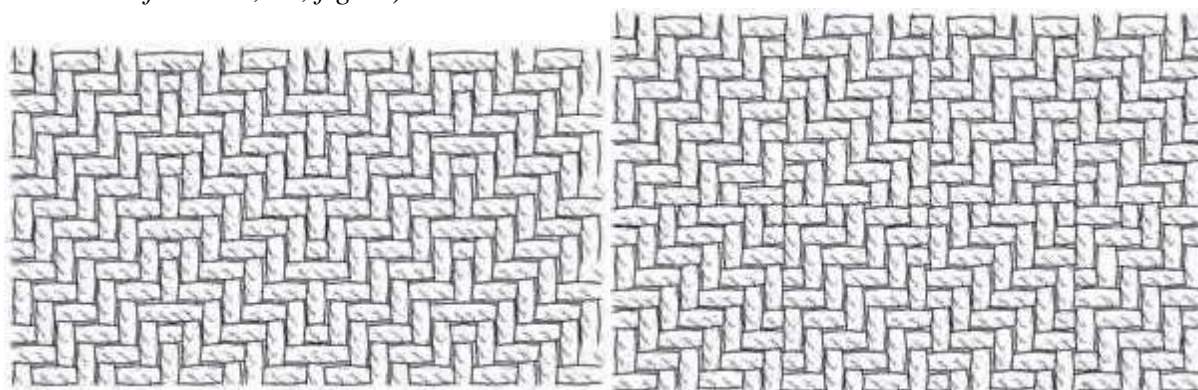
ako v prípade HallTex 179 a 33, kde biela ľanová niť bola naviazaná na hrubú vlnenú priadzu, ktorá tvorí časť švu (Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, 54).

Podľa doterajších poznatkov sú látky zo soľných baní z doby halštatskej takmer výhradne vyrobené z vlny. V priebehu tohto obdobia sa rozmach vlnených látok dostáva na vrchol a to nie len na samotnom nálezisku v Halštate. V priebehu doby halštatskej ľan ustupuje a preferuje sa skôr vlna, zatiaľ čo ľan začína dominovať opäť neskôr a to konkrétne od strednej doby laténskej (Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, 55).

Výber typu väzby závisí od technických možností a zručností tkáča ale aj od dostupných tkacích zariadení. V dobe halštatskej sa objavuje veľké množstvo nových variácií. Popri klasickej plátrovej väzbe sa objavuje aj tzv. košíková väzba. Niekedy je na tkaninách tkaných v plátrovej väzbe viditeľné pruhovanie kvôli veľkým rozdielom v priemere jednotlivých vlákien osnovy a útku. V tomto období bola známa aj keprová väzba. Keper je definovaný atraktívnou diagonálnou štruktúrou a vyznačuje sa lepším zadržiavaním tepla ako jednoduchá plátrová väzba. Objavené boli napríklad vzory „rybia kosť“ alebo dva exempláre „diamantovej“ väzby. V dobe halštatskej majú tieto komplexnejšie varianty keprovej väzby vysokú hustotu vlákien, sú vyrobené z jemného materiálu a v niekoľkých prípadoch sú vyhotovené s farebnými vzormi. Zaujímavé je, že optický dojem textilie nie vždy korešponduje s jej technickou klasifikáciou súvisiacou s technikou tkania (Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, 60).

Obr.6 Plátrová väzba vľavo, košíková väzba vpravo (podľa Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, 61, fig.19).

Obr.7 Keprová väzba typu „rybia kosť“ vľavo, keprová väzba „diamantová“ vpravo (podľa Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, 61, fig.19).

Textílie sa zafarbovali do niekoľkých farieb. Jednalo sa o modrú, žltú, zelenú, červenú, hnedú a čiernu. Na farbenie sa používali rôzne druhy rastlín. Len polovica žltých látok bola zafarbená, čo môže byť spôsobené degradačnými procesmi pôsobiacimi na bielu

vlnu, ktorá sa pod ich vplyvom zafarbila na žltu. Podobné procesy mohli hrať istú rolu v sfarbení niektorých textílií na hnedo, olivovo zeleno a čierno. Zelené textílie boli vyrábané dvojitým zafarbovaním modrou a žltou farbou. V tomto období boli používané aj textílie z prírodnej hnedej vlny. Viac ako jedna tretina textílií z hnedej vlny však bola zafarbená ďalšími farbami (*Hofmann-de Keijzer et al. 2013, 128*).

Obr.8 HallTex18 (podľa *Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, catalogue Hallstatt Textile 18*)

Obr.9 HallTex19 (podľa *Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013, catalogue Hallstatt Textile 19*)

4. POSTUP PRÁCE

Pri vytváraní práce som začal štúdiom antropomorfných vyobrazení v rámci situlového umenia so zreteľom na zobrazenie odevov. Účelom tohto štúdia bolo získať prehľad o druhoch odevov vyobrazených na situlovom umení a ich celkovom výzore, strihu a približných rozmeroch v pomere k ľudskému telu. K rekonštrukcii odevu neoddeliteľne patrí aj štúdium textilných fragmentov a materiálov používaných na výrobu textílií. Preto som sa v tejto fáze práce taktiež zamerlal na štúdium textilných fragmentov z halštatských soľných baní, konkrétne na ich materiál, farbu a väzbu. Podrobnému skúmaniu týchto fragmentov sa venovala publikácia K. Grömer/A. Kern/H. Reschreiter/H. Rösel-Mautendorfer: *Textiles from Hallstatt. Weaving Culture in Bronze Age and Iron Age Salt Mines*. Budapešť 2013.

Po získaní prehľadu o danej problematike som sa pre veľký počet vyobrazení rozhodol zamerať na niekoľko konkrétnych vyobrazení, na základe ktorých som sa následne pokúšal experimentálne zrekonštruovať odev z doby halštatskej. Výber týchto vyobrazení bol podrobne opísaný v kapitole 2.

Na vybraných vyobrazeniach sa dajú rozoznať dva druhy vrchného odevu. Prvým druhom odevu je plášť, ktorý pokrýva celú postavu od ramien až približne po polovicu lýtka. Tieto plášte majú v mnohých prípadoch vyobrazený ozdobný lem na spodnom okraji. Takýto lem sa však v prípade plášťov nevyskytuje okolo krku. V niektorých prípadoch sú plášte vyobrazené aj bez spodného lemu. Spodný okraj je vždy zobrazený ako rovný, čo vylučuje rôzne polkruhové, oválne alebo obličkovité strihy plášťa a pravdepodobnejšie sa preto javia skôr rektangulárne tvary. Plášte ďalej prichádzajú v dvoch variantoch a to vo variante jednoduchom kedy na plášti (okrem lemu) nie je viditeľný žiaden vzor a vo variante s viditeľným kosoštvorcovým vzorom, ktorý by mohol nájsť paralelu v niektorých zachovaných textíliách (viď obrázok 8 a 9). Vo väčšine prípadov sú postavy v plášťoch vyobrazené tak, že ruky nie sú viditeľné. V prípade že postava v plášti vykonáva aktivitu vyžadujúcu použitie rúk je vždy viditeľná len jedna ruka. To by mohlo indikovať spôsob nosenia, pri ktorom je zakrytá postava z troch strán (chrbát, jedna strana tela spolu s rukou, ktorá je potom pod odevom a predná strana tela). Pri takomto spôsobe nosenia sa predpokladá zopnutie plášťa v okolí ramena. V tom prípade ostáva voľná len jedna ruka a to na tej strane na ktorej bol plášť zopnutý. Rekonštrukcia takéhoto spôsobu nosenia plášťa je podrobnejšie vyobrazená na obr.14.

Druhým druhom odevu je tunika. Tunika sa na rozdiel od plášťa vyznačuje prítomnosťou rukávov a dáva tak voľnosť obidvom rukám. Rukávy majú pritom dĺžku približne po lakeť. Dĺžka tuniky je na všetkých vybraných vyobrazeniach rovnaká a jej spodný okraj siaha približne do polovice lýtka. Tuniky teda dosahujú rovnakú dĺžku ako plášte. V prípade tuník môžu byť taktiež prítomné ozdobné lemy a to na spodnom okraji, na golieri ako aj na rukávoch. Sú však aj tuniky, na ktorých tieto ozdobné lemy úplne absentujú. Strih tuník na vybratých vyobrazeniach sa javí byť jednoduchý bez zmien v šírke, bez prítomnosti zriadenia v dolnej časti tuniky, s jednoduchým oblým výstrihom, ktorý pomerne tesne obopína krk. Zobrazené postavy taktiež nemajú tuniky opásané opaskom.

Zaujímavým javom je, že takmer žiadna z postáv na vybraných výjavoch nemá vyobrazenú obuv na nohách. Jedinou postavou, ktorá má jasne vyobrazenú obuv je muž zo situly z Este-Benvenuti sediaci na stoličke majúci zdvihnutú ruku, v ktorej drží nádobu

(postava vľavo na obr.4). Z dôvodu tejto takmer úplnej absencie obuvi na vyobrazeniach nebola obuv v tejto práci rekonštruovaná.

Niektoré postavy a to najmä postavy v plášťoch mali taktiež pokrývky hlavy. Pokrývky hlavy sa delia na dve kategórie a to na baretu, ktoré majú na hlavách 2 postavy zo scény zápasu dvoch boxérov na situle z Bologne-Providence, ktoré stoja bližšie k boxérom. Druhým typom pokrývky hlavy bol tzv. petasos (*Marchesini/Zaghetto 2019, 331*). Jedná sa o klobúk so širokou strieškou a kónickým korpusom nosený najmä v starovekom grécku. Vyrobený mohol byť z plsti alebo zo slamy (Internetový zdroj 1). V tejto práci som sa nepokúšal o rekonštrukciu pokrývok hlavy najmä kvôli ich technickej náročnosti ale taktiež preto, že na vybraných výjavoch sa nachádzali 4 postavy zo 17, ktoré pokrývku hlavy nemali a jej vynechanie teda bolo možné. Za zmienku však stojí aj to, že z 13 postáv odetých v plášťoch má pokrývku hlavy všetkých 13 postáv.

Vo väčšine prípadov platí, že ak má postava odetý plášť, nie je viditeľná žiadna iná časť odevu okrem pokrývky hlavy. V prípade, že má postava odetú tuniku, chýba plášť a pokrývka hlavy. Z tohto sa však vymykajú postavy na scéne zo situly z Bologne-Certosa zobrazujúcej sprievod nesúci predmety a zvieratá na slávnosť, kde môžeme jasne vidieť ďalší odev pod plášťom celkovo na troch postavách. Vo všetkých troch prípadoch dosahuje tento spodný odev rovnakú dĺžku ako plášť a teda sa zhoduje aj s dĺžkou vyobrazených tuník. V prípade druhej postavy sprava z radu troch postáv nasledujúcich muža vedúceho hovädzí dobytok je dokonca viditeľná línia naznačujúca pravdepodobne rukáv tohto spodného odevu. Tento rukáv je krátky, podobne ako je tomu aj pri vyobrazených tunikách. Je teda možné že tuniky nosené samostatne boli aj istou formou spodného odevu pri nosení plášťa.

Na základe týchto informácií som sa pokúsil o experimentálnu rekonštrukciu plášťa a tuniky.

4.1. Plášť

Prvým krokom pri výrobe plášťa bolo zvolenie textílie. Na výrobu plášťa bola použitá vlnená textília v keprovej väzbe a variante „rybia kost“ (Obr.7 vľavo). Textília sa ďalej vyznačuje tartanovým vzorom, ktorý je červenej farby, pričom zvyšok textílie je v hnedej farbe. Tartanový vzor napodobuje vyobrazenia štyroch postáv odetých v plášťoch s naznačeným kosoštvorcovým vzorom zo situly z Bologne-Certosa. Strih plášťa je veľmi jednoduchý. Jedná sa o obdĺžnikový tvar s rozmermi 150x200 cm. Spôsob nosenia je prosté prehodenie plášťa cez obe ramená tak aby približne dve tretiny presahovali na ľavej strane tela. Touto časťou sa následne zakryje predná časť tela a potom sa upne na pravom ramene o druhú stranu plášťa prekrývajúcu toto rameno. Pri takomto spôsobe nosenia ostáva voľná pravá ruka zatiaľ čo zvyšok tela je zakrytý. Celý postup oblečenia plášťa je názorne zobrazený na obr.14.

Obr.10 Vystretý plášť obdĺžnikového tvaru s rozmermi 150x200 cm

4.2. Tunika

Rovnako aj pri výrobe tuniky bolo prvým krokom zvolenie textílie. Aj v tomto prípade bola zvolená vlnená textília avšak jednalo sa o jednoduchú plátnovú väzbu (obr.6 vľavo). Na textílii nebol žiaden ďalší vzor a farba bola hnedá.

Tunika má rovný strih, ktorý je mierne voľný a umožňuje tak voľný pohyb bez obmedzení. Výstrih je oblého tvaru avšak v prednej časti trochu viac vykrojený aby lepšie kopíroval tvary ramien a krku. V mieste napojenia rukávov na torzo tuniky sú vykrojené menšie oblúky, do ktorých boli samotné rukávy všité. Toto technické riešenie prispieva k lepšej priliehavosti odevu a zabraňuje jeho prílišnému krčeniu alebo posúvaniu pri rôznych pohyboch. Rukávy sú potom svojim tvarom prispôbené tomuto vykrojeniu v mieste ich uchytenia na torzo. V ostatných častiach sú rukávy rovnomerné a majú obdĺžnikový tvar. Rukávy siahajú približne po lakť a ich priemer umožňuje voľný pohyb avšak aj napriek tomu

nie sú celkom vrecovité. To je dôležité nakoľko na vybraných vyobrazeniach sa javia byť rukávy tuník pomerne priliehavé. Spodný okraj, okraje rukávov a golier sú zahnuté do vnútornej strany a obšité niťou hnedej farby aby sa tak zabránilo páraníu.

Obr.11 Tunika. Na fotografii je dobre viditeľný strih tuniky vrátane vykrojených oblúkov pre rukávy na torze tuniky.

5. ZÁVER

Cieľom práce bolo na základe spojenia vyobrazení situlového umenia a zachovaných textílií z doby Halštatskej vytvoriť experimentálnu rekonštrukciu odevu z doby halštatskej. Tento cieľ bol naplnený a výsledkom práce je rekonštrukcia plášte a tuniky. Pri plášti bol predstavený a podrobne opísaný aj možný spôsob jeho nosenia. Ďalej je výsledkom práce bohatá obrazová príloha zložená z fotografií zrekonštruovaného odevu a ich porovnania s predlohami v podobe scén zo situlového umenia.

Rekonštrukcia odevu predstavená v práci, vychádzajúca zo spomínaných vyobrazení situlového umenia v spojení so zachovanými textíliami predstavuje ideálnu rekonštrukciu a len jednu z možností interpretácie daných vyobrazení. Pri situlovom umení je nutné počítať aj s istou mierou straty detailov v dôsledku samotnej techniky výroby takéhoto druhu umenia. Rôzne detaily ako napríklad švy popríklad rôzne menšie zohnutia látky nemusia byť na týchto vyobrazeniach vôbec viditeľné a preto sa rekonštrukcia samotného odevu ako aj spôsobu jeho nosenia v tomto prípade musí opierať skôr o experiment.

POUŽITÁ LITERATÚRA

Bichler 2012 – P. Bichler: Hallstatt Textiles and Textile-Art-Research. In: Exhibition Catalogue „Colours of Hallstatt, textiles connecting science and art“. Viedeň 2012, 10.

Eibner 2018 – A. Eibner: Motiv und Symbol als Ausdrucksmittel der Bildsprache in der eisenzeitlichen Kunst. *Przegląd Archeologiczny* Vol. 66, 2018, 77-136.

Frie 2020 – A. Frie: Parts and Wholes: The Role of Animals in the Performance of Dolenjska Hallstatt Funerary Rites. *Arts* 9, 2020, 1-25.

Grömer/Kern/Reschreiter/Rösel-Mautendorfer 2013 – K. Grömer/A. Kern/H. Reschreiter/H. Rösel-Mautendorfer: Textiles from Hallstatt. Weaving Culture in Bronze Age and Iron Age Salt Mines. Budapešť 2013.

Hofmann-de Keijzer et al. 2013 – R. Hofmann-de Keijzer et al.: Coloured Hallstatt Textiles: 3500 Year-old Textile and Dyeing Techniques and their Contemporary Application. In: NESAT XI : the North European Symposium for Archaeological Textiles XI, 10-13 May 2011 in Esslingen am Neckar. Rahden 2013, 125-129.

Marchesini/Zaghetto 2019 – S. Marchesini/L. Zaghetto: The Situla in Providence. A comprehensive analysis of inscription and decorative program. In: UPIKU:TAUKE Festschrift für Gerhard Tomedi zum 65. Geburtstag. Innsbruck 2019, 329-341.

Perego 2013 – E. Perego: The Other Writing: Iconic Literacy and Situla Art in Pre-Roman Veneto (Italy). In: Writing as Material Practice: Substance, Surface and Medium. Ubiquity Press 2013, 253-270.

Sigari 2014 – D. Sigari: Warfare in Valcamonica rock art, new emerging data from Paspardo area. In: Late prehistory and protohistory: Bronze Age and Iron Age proceedings of the XVII UISPP World Congress (1-7 September 2014, Burgos, Spain). Oxford 2014, 79-89.

Internetový zdroj 1:

<https://www.britannica.com/topic/petasos> cit. zo dňa 22.3.2022

PRÍLOHY

Obr.12 Čelný pohľad na postavu odetú v plášti. Za povšimnutie stojí aj voľná pravá ruka, čo je spôsobené upnutím plášťa na pravej strane.

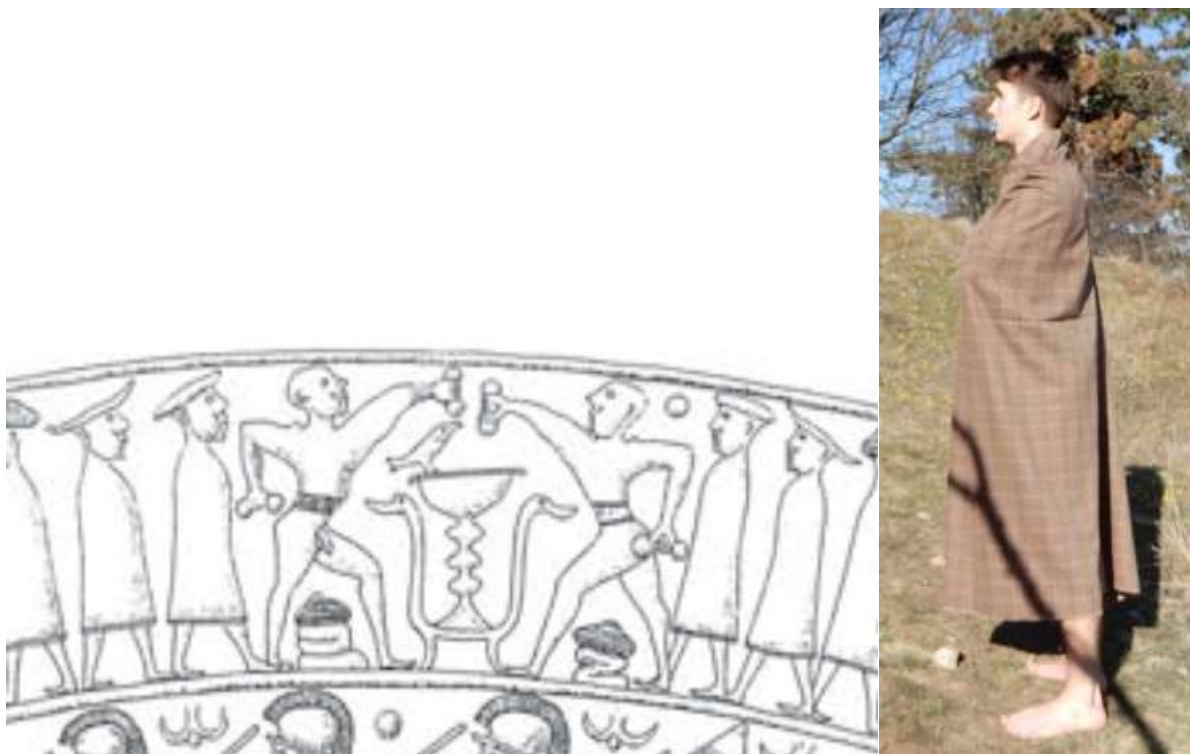
Obr.13 Čelný pohľad na postavu odetú v tunike

Obr.14 Spôsob oblečenia plášťa. Hore vľavo je zobrazené prekrytie chrbta a ramien a približné vysunutie dvoch tretín plášťa na ľavú stranu. Hore vpravo je zobrazené prekrytie ľavej ruky a prednej časti tela a následné zopnutie plášťa na pravom ramene. Obrázok vľavo dole zobrazuje postavu v pokojovom stave odetú v plášti oblečenom vyššie popísaným spôsobom.

Obr.15 Výjav zo situly z Bologne-Certosa (vpravo hore; podľa *Sigari 2014*, 86, fig.7) a pokusy o rekonštrukciu tohto výjavu. Vpravo hore sa nachádza fotografia imitujúca prvú postavu zľava. Fotografia vľavo dole imituje postavu v strede.

Obr.16 Vpravo sa nachádza výjav zo situly z Dürrnbergu (podľa *Marchesini/Zaghetto 2019*, 330, fig.1) zatiaľ čo vľavo sa nachádza fotografia imitujúca postavy sledujúce súťaž.

Obr.17 Vľavo sa nachádza scéna zo situly z Dürrenbergu zobrazujúca dvoch mužov nesúcich jeleňa (podľa *Eibner 2018*, 85, taff.6, abb.17c) zatiaľ čo vpravo sa nachádza fotografia imitujúca muža vľavo na danej scéne

Obr.18 Vľavo sa nachádza scéna zo situly z Vače (podľa *Frie 2020*, 3, fig.1) a vpravo fotografia imitujúca postavu vpravo na uvedenej scéne držiacu nádobu v pravej ruke a naberáčku v ľavej.

Obr.19 Vľavo sa nachádza postava zo scény zo situly z Este-Benvenuti (podľa *Eibner 2018*, 85, taff.6 abb.14) a na fotografii vpravo jej imitácia.

Študentská vedecká odborná činnosť (ŠVOČ)

ŠVOČ ponúka študentom vysokých škôl možnosť vypracovať odborné práce na témy súvisiace s oblasťou štúdia. Práca bola zaradená medzi víťazné a najlepšie práce v jednotlivých sekciách súťaže Študentská vedecká odborná a umelecká činnosť (ŠVOUČ) za rok 2022 na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Všetky ocenené a publikované práce v časopise Prohuman za rok 2022 nájdete tu: <https://www.prohuman.sk/category/typ-prispevku/the-best-of-svoc-2022>

Kontaktné informácie

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA **FILOZOFICKÁ**
V NITRE **FAKULTA**

Filozofická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Štefánikova 67, 949 01 Nitra
<https://www.ff.ukf.sk>

